

“Els catalans continuareu essent europeus passi el que passi”

En cas que Catalunya declarés unilateralment la independència, seria expulsada de la UE automàticament? En aquest cas, el seu reingrés seria ràpid, tal com va explicar que hauria passat en el cas d'Escòcia, o seria un procés més feixuc sense un final determinat?

—No hi ha res clar, perquè els tractats europeus no preveuen una situació de secessió interna d'una part d'un Estat membre, i Catalunya seria, en principi, el primer territori a generar una situació nova en el marc legal europeu. Però la legislació de la UE sí que parla de l'ingrés de nous Estats i de les condicions que han de complir els que vulguin ingressar en aquest club, com ha estat el cas de Sèrbia i Croàcia, per exemple. Però, per descomptat, és una situació molt diferent respecte d'Escòcia i Catalunya, que ja han estat membres de la UE durant molt de temps. I és per aquesta raó que el procediment per a Escòcia i Catalunya hauria de ser especial, no són nous Estats que hagin de demostrar que poden satisfer els requisits legals per pertànyer a la Unió. Lògicament, ni Catalunya ni Escòcia no haurien de seguir aquest camí llarg i complex. Hi ha arguments legals per sostenir que ni Escòcia ni Catalunya no haurien de sol·licitar l'ingrés a la UE com a tercer Estat, i de fet, ni tan sols haurien d'abandonar la UE.

—Penseu que Espanya podria vetar el reingrés o la permanència de Catalunya, o si la separació hagués estat fruit d'un procés democràtic la UE pressionaria?

—De fet, altres Estats podrien vetar Catalunya, no només Espanya, perquè la secessió de Catalunya o d'Escòcia podria avivar el desig independentista en d'altres territoris d'estats membre. I això genera por. Però la qüestió més

Sionaidh Douglas-Scott, catedràtica de dret europeu i drets humans a la Universitat d'Oxford, ha participat a la taula rodona “L'estat europeu del segle XXI: les tensions creatives”, en el marc de la IV Conferència Internacional de Sobirania i Justícia “Building a new state”.

important no és el veto que probablement vindria d'Espanya de forma més bel·ligerant, sinó què passaria en el temps intermedi fins que no es prengués una decisió amb els drets que tenen els catalans pel fet de ser ciutadans europeus. Continuarien essent ciutadans europeus que viurien a Catalunya! Si Catalunya fos automàticament expulsada de la UE, què passaria amb els drets d'aquests ciutadans? Al meu entendre, suspendre els drets dels catalans com a ciutadans europeus representaria una crisi democràtica a la UE. De fet, diverses sentències de la Cort Europea de Justícia han deixat clar que els drets vinculats a la ciutadania europea són drets adquirits que no es podrien retirar.

—Si es donava el cas, la Cort Europea de Justícia hi intervindria?

—Per descomptat, i la seva intervenció conduiria a una negociació entre Catalunya, Espanya i la UE per a la recomposició del paper que tindria el nou Estat dins de la UE.

—La democràcia ha estat un element clau en la creació i el funcionament de la Unió Europea. Seria un error greu castigar els catalans pel fet d'haver decidit democràticament el seu futur polític.

—Preguntem-nos com podria una institució com la UE justificar un càstig a uns ciutadans que han pres una decisió de manera democràtica i totalment pacífica. És difícil, perquè qüestionaria greument la seva credibilitat com a agent promotor de la democràcia a tots els nivells.

—Està convençuda que els catalans seguirien sent ciutadans europeus en una Catalunya independent?

—Sí, els catalans continuareu sent europeus passi el que passi. La llei i els valors fundacionals de la UE us emparen. Suprimir els vostres drets com a ciutadans europeus seria un cop molt dur per a la democràcia, que la Unió no es podria permetre sense que la seva imatge i essència quedessin greument afectades.

—La UE s'hi ha pronunciat, en aquest sentit?

—No directament. En el procés del referèndum escocès alguns portaveus oficials de la UE van fer declaracions incendiàries en aquest sentit, com l'aleshores president de la Comissió, Durão Barroso. Però, en general, no es van qüestionar els drets dels ciutadans europeus visquin on visquin.

—Penseu que la UE podria forçar Espanya a negociar amb Catalunya una sortida política si els catalans expressen a les urnes, sigui en una consulta o en unes eleccions, una voluntat majoritària d'independència?

—La UE no pot forçar Espanya a negociar. Però, d'altra banda, els tractats de la UE contempnen eines per a la negociació i l'acord polític, i la Comissió Europea també pot fer d'intermediària en la negociació entre una Catalunya independent i Espanya. Però ara, el procés pel qual Catalunya podria ser independent, és, a ulls de la UE, una qüestió que només té a veure amb l'ordenament jurídic espanyol i no pas amb la legislació internacional, que afecta

JORDI PLAY

Douglas-Scott defensa que la UE no retiraria la ciutadania als catalans perquè "la Cort de Justícia Europea ja s'hi ha pronunciat, en aquest sentit".

els Estats de forma global. La normativa europea no pot forçar cap procés intern però sí que pot crear les condicions necessàries per a una negociació. Ara bé, si Madrid no vol ni asseure's a la taula, serà complicat.

—L'experiència escocesa, encara que hagi guanyat el "no", pot beneficiar una Catalunya independent davant de la UE?

—Sense dubte, perquè l'experiència del referèndum ha estat molt positiva per a la democràcia. La gent ha pogut gaudir dels seus drets democràtics en llibertat i sense coaccions, la gent ha anat a votar sabent que tant Edimburg com Londres no van qüestionar en cap moment els drets dels seus ciutadans, i això va contrarestar la desafecció generalitzada envers els polítics. L'exercici del dret d'autodeterminació és positiu guanyi el "sí" o el "no", i amb el referèndum escocès també hi ha guanyat la UE.

—Com pensem que realment la UE observa la negativa d'Espanya a un procés democràtic a Catalunya?

—És molt difícil saber què pensa

realment la UE, perquè hi ha diferents institucions i portaveus amb punts de vista i ideologies diferents. Penso que el posicionament més clar que ha pres la UE és deixar fer, que l'Estat en qüestió resolgui el conflicte internament, intentant no interferir-hi, però essent conscient que ha de vetllar per l'exercici dels drets democràtics dels seus ciutadans. Al final, la UE es posarà del costat de la democràcia, que pren formes diferents en cada territori, però ara mateix és molt difícil definir la postura oficial de la UE en el cas de Catalunya.

—En qualsevol cas, des del punt de vista democràtic Espanya no és el Regne Unit.

—És difícil comparar la situació d'Escòcia amb la de Catalunya. D'entrada, Espanya no reconeix Catalunya com una nació, i el Regne Unit mai no ha negat que Escòcia sigui una nació i l'ha respectada. Catalunya té arguments per ser un Estat, però l'apel·lació al dret d'autodeterminació no té tanta força a nivell internacional perquè Espanya ni tan sols reconeix aquest dret en la seva

constitució. Si Espanya no reconeix el dret a fer un referèndum, és difícil que la comunitat internacional s'hi posi.

—Els escocesos han votat continuar formant part del Regne Unit en un referèndum democràtic. Enteneu que la independència d'Escòcia és una qüestió tancada?

—No hi ha res tancat, però dependrà de les circumstàncies polítiques i socials que els escocesos tornin a opinar a les urnes sobre aquesta qüestió. Però com a demòcrates que som, hem d'acceptar que els escocesos d'aquesta generació han dit que volen seguir al Regne Unit, i ara no seria just plantejar un altre referèndum en els propers anys. La gent ha parlat en llibertat i ho hem de respectar. El Regne Unit no és Espanya, les regles de joc han estat diferents.

—En realitat, el debat és polític i no pas jurídic?

—És una qüestió estrictament política, de voluntat i de respecte pels principis democràtics. I això vol dir necessàriament negociació.

Gemma Aguilera